Szkoła pamięta

2021.10.28

W dniu 28.10.2021 ramach ogólnopolskiej akcji „SZKOŁA PAMIĘTA” wyruszyliśmy na kolejną wycieczkę śladami historii. Wydarzenie organizowane było już trzeci raz przez Ministerstwo Edukacji i Nauki – My wzięliśmy w nim udział pierwszy raz. Celem organizacji tej inicjatywy było zachęcanie szkół do upamiętnienia ważnych rocznic, wydarzeń i postaci historycznych oraz dzielenia się w mediach społecznościowych informacjami o zrealizowanych przedsięwzięciach.

Proponowane działania w ramach akcji „Szkoła pamięta” miały zachęcać do podejmowania różnych działań mających na celu upamiętnienie ważnych postaci i wydarzeń.

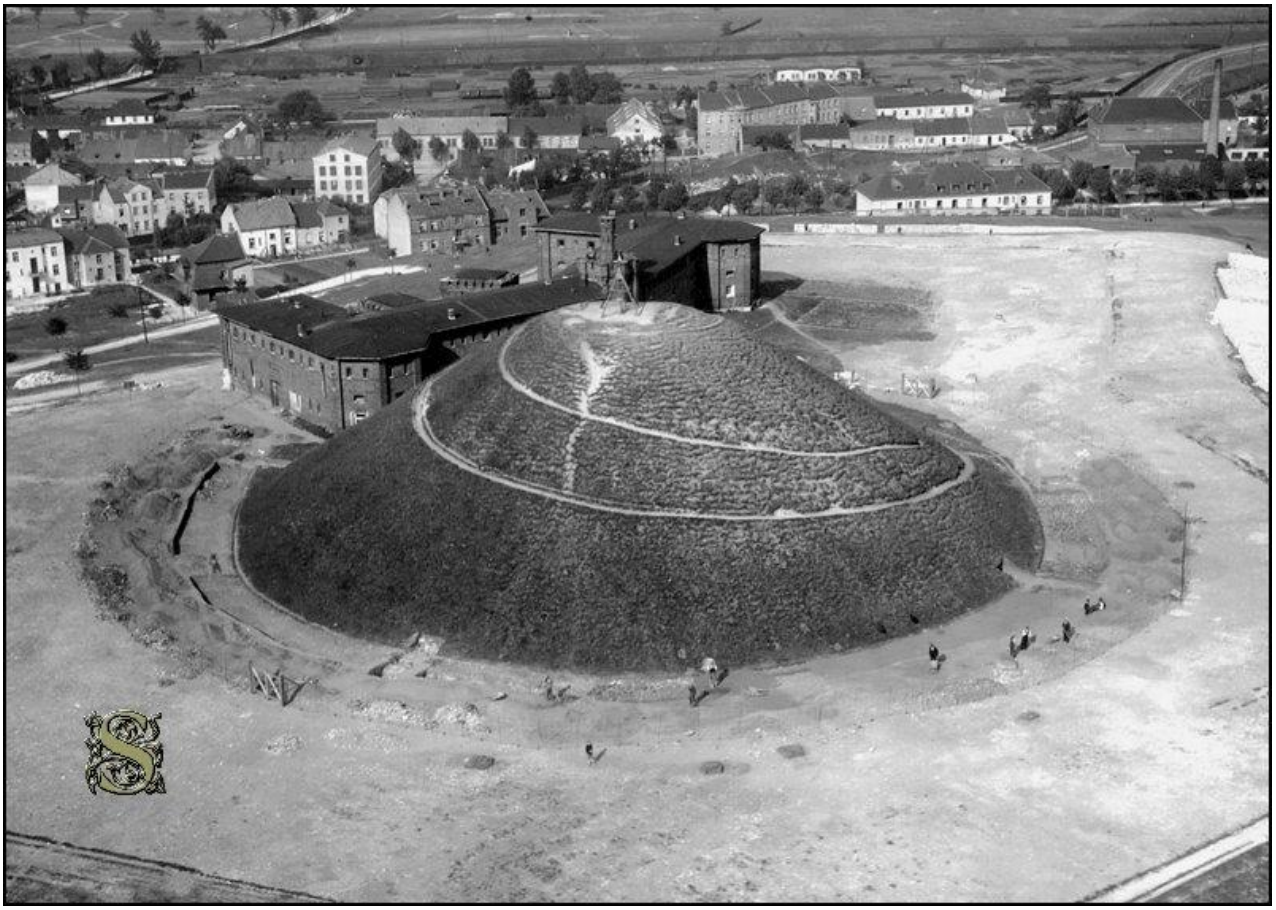

Postanowiliśmy podjąć wyzwanie i realizując zaplanowane w tej akcji cele przy okazji zwiedziliśmy inne obiekty historyczne poznając ich dzieje. Tym razem odwiedziliśmy następujące miejsca:

- KOPIEC „KRAKUSA”; FORT KRAKUS; KAMIENIOŁOM LIBAN
- MURAL „ SILVA RERUM”
- STARY CMENTARZ PODGÓRSKI
- FORT BENEDYKT
- KOŚCIÓŁ ŚW. BENEDYKTA
- POMNIK EDWARDA DEMBOWSKIEGO NA PLACU LASOTY
- BASTION V „LUBICZ” TWIERDZA KRAKÓW
- FORT 15 PSZORNA
- POMNIK LOTNIKÓW POLSKICH POLEGŁYCH NA WSZYSTKICH FRONTACH II WOJNY ŚWIATOWEJ

KOPIEC „KRAKUSA”; FORT KRAKUS; KAMIENIOŁOM LIBAN

Wycieczka nasza rozpoczęła się od wspięcia na KOPIEC KRAKUSA z którego rozpościerał się przepiękny widok na panoramę Krakowa.

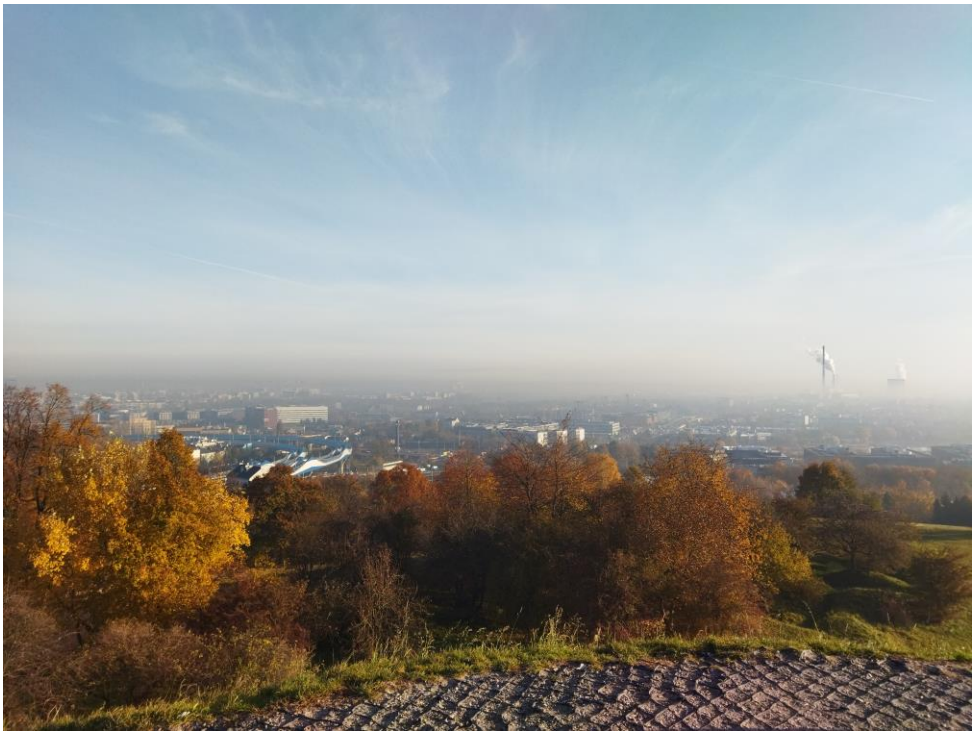

„Kopiec Kraka (Krakusa) to jeden ładniejszych, a zarazem najstarszy ze wszystkich czterech krakowskich kopców. Znajduje się w dzielnicy Podgórze, został usypany na wzniesieniu wapiennego zrębu Krzemionek - Wzgórzu Lasoty. Historia jego powstania nie jest znana, jednak według podania Jana Długosza, kopiec usypano za czasów Kraka - legendarnego założyciela miasta Krakowa.”

„Na samym wzgórzu rozpościera się przepiękny widok na panoramę starego miasta między innymi: kościół Św. Józefa, Św. Katarzyny, Wawel, Kościół Bożego Ciała, Św. Andrzeja i wiele innych. Na polanie usypane kamienie, są pozostałością po fundamentach muru, który powstał tu w XIX wieku kiedy kopiec włączono w system austriackich fortyfikacji. Wówczas kopiec otoczono wałem ziemnym, murem i fosą w jego obrębie wzniesiono koszary.”

FORT KRAKUS

„Fort składał się z koszarów w kształcie litery “U”. Po środku koszar wzniesiono jako element wałów obronnych szyjową kaponierę (czyli przykrytą budowlę wykorzystywaną do prowadzenia ostrzału skrzydłowego), przez którą przebiegała droga dojazdowa do fortu. Dodatkowo wzniesiono 3 kaponiery, 2 po bokach i jedną na tyłach fortu. Pozostała część to mur obronny z fosą który obejmował cały **kopiec Krakusa**. Cały fort kształtem przypominał nieregularny ośmiobok.

W 1954 roku **fort Krakus** został rozebrany. Dzisiaj mogliśmy zauważyć jedynie ruiny murów obronnych i obronnych kaponier.”

KAMIENIOŁOM LIBAN

„ Obok polany odgrodzony został kamieniołom Liban, dawny niemiecki obóz pracy Służby Budowlanej, który istniał w latach 1942-1944. Wielu Polaków pracowało w nieludzkich warunkach, część z nich podczas likwidacji obozu zostało rozstrzelanych i pochowanych na miejscu, co upamiętnia niewielki pomnik. Co ciekawe w latach '90 kręcono tam Listę Schindlera Stevena Spilberga, której scenografia pozostała tam do dziś.”

MURAL „ SILVA RERUM”

Po wizycie na kopcu udaliśmy się w kierunku właściwego celu wyprawy czyli Starego Cmentarza Podgórskiego” Po drodze jednak czekała na nas jeszcze jedna atrakcja w postaci największego muralu w Polsce.
Obraz ma ponad sto metrów długości i przedstawia historię Polski - "Silva Rerum". Dzieło powstało w 2007 roku z okazji 750-lecia lokacji Krakowa. Prace rozpoczęły się 7 maja 2007 roku, a uroczyste otwarcie odbyło się na Kopcu Krakusa 8 czerwca 2007, w ramach kulminacyjnych wydarzeń jubileuszowych.

STARY CMENTARZ PODGÓRSKI

Po krótkim spacerze dotarliśmy do celu - Zabytkowy Stary Cmentarz Podgórski położony tuż pod **fortem św. Benedykta** jest miejscem pochówku wielu zasłużonych osób, w tym handlarzy i przemysłowców dla **Podgórza**. Znalazły się tam także groby bohaterów narodowych, takich jak **Edward Dembowski**.
Zaraz od wejścia po prawej stronie zobaczyliśmy dwa rzucające się w oczy nagrobki. Pierwszy to grób Edwarda Dembowskiego, organizatora i przywódcy powstania krakowskiego z 1846. Następnie tuż obok stoi grób rodziny Bednarskich, w którym jest pochowany Wojciech Bednarski, założyciel parku przy placu Lasoty, nazwanego jego imieniem.

Dla uczczenia ich pamięci uprzątnęliśmy liście z ich nagrobków, złożyliśmy kwiaty oraz postawiliśmy znicze.

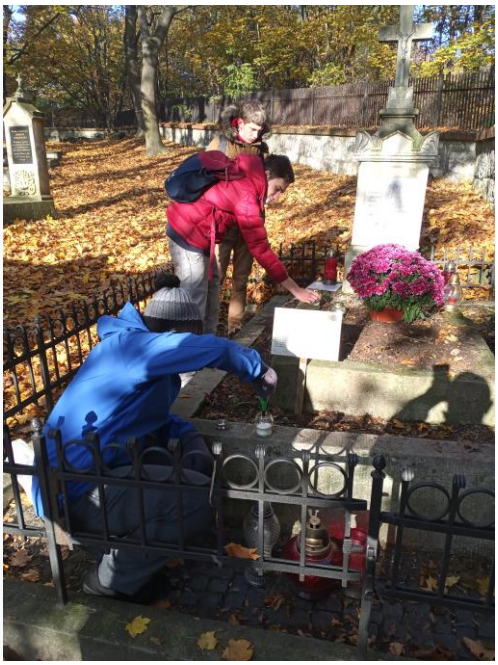

Następnie udaliśmy się dalej w kierunku Fortu św. Benedykta .

FORT BENEDYKT

Po chwili jesteśmy już przy kolejnym punkcie naszej wycieczki. Fort BENEDYKT. Jedyny zachowany z 3 fortów Twierdzy Krzemionki, stanowiącej fragment fortyfikacji Krakowa. Fort nr 31 reprezentuje typ XIX wiecznej baszty artyleryjskiej, spotykany w wielu twierdzach do połowy tego stulecia (Ulm, Linz, Werona, Lwów i in.). Jako jedna z późniejszych realizacji tego typu jest przykładem najdoskonalszych rozwiązań w tej dziedzinie w nowożytnej austriackiej szkole fortyfikacyjnej.

KOŚCIÓŁ ŚW. BENEDYKTA

Po wysłuchaniu krótkiej historii dotyczącej fortu wychodzimy na pagórkowatą łąkę, po lewej stronie natrafimy na niepozorny **kościół św. Benedykta**. Został zbudowany z kamienia, pierwotnie według romańskiego stylu, a obecnie wg. stylu romańsko-gotyckiego. Wzniesiono go przy skalistym zboczu wzgórza Lasoty, w pobliżu **Kopca Krakusa**, który prawdopodobnie był miejscem kultu pogańskiego a który już dzisiaj zwiedziliśmy. Można zatem przyjąć, że kościół miał pełnić rolę ewangelizacyjną tamtego terenu. Co ciekawe, budynek jest najmniejszą i jedną z najstarszych świątyń w całym Krakowie. Pomimo swoich niewielkich rozmiarów, ma interesującą historię.

Kolejny przystanek to Plac Lasoty który był dawniej nazywany także placem “Na zbóju”, ponieważ tutaj była umiejscowiona miejska szubienica. 18 lipca 1651 roku wbito tutaj na pal przywódcę powstania chłopskiego Aleksandra Kostki-Napierskiego. Obecnie znajduje się tu pomnik Edwarda Dembowskiego.

Edward Dembowski zginął 27 lutego 1846 roku od kuli austriackich żołnierzy idąc na czele procesji patriotycznej w której nieuzbrojeni uczestnicy wyruszyli z Krakowa, aby przeciągnąć na swoją stronę oddziały chłopskie. Na Podgórzu piechota austriacka otworzyła ogień, Dembowski padł zabity po pierwszej salwie.

Chwila odpoczynku przed dalszą drogą oraz dalszy marsz wśród skał.

BASTION V „LUBICZ” TWIERDZA KRAKÓW

Przedostatni punkt naszej wyprawy. **Bastion V „Lubicz”** – jeden z fortów Twierdzy Kraków. Pierwotnie standardowy fort reditowy z 1861-1866. Bliźniaczy do Bastionu III „Kleparz”. W latach II wojny światowej zabudowania fortu pełniły rolę magazynów. Fort został częściowo zburzony i zniwelowany, a następnie zasypany ziemią w 1950 r. Obecnie w miejscu bastionu znajduje się Rondo Mogilskie. Ruiny bastionu odkopano i wyeksponowano przy okazji gruntownej przebudowy ronda. Ostatecznie prace konserwatorskie przy ruinach zakończyły się w grudniu 2008 r.

FORT 15 PSZORNA

Wyprawa dobiega końca **Fort 15 „Pszorna”** – fort wewnętrznego pierścienia obrony Twierdzy Kraków, wzniesiony w latach 1864–1869. Zniszczony podczas budowy drogi do Nowej Huty – Alei Planu 6-letniego (obecnie Aleja Jana Pawła II). Pozostałości znajdują się na południe od Muzeum Lotnictwa Polskiego w Parku Lotników Polskich. Był to nietypowy fort reditowy, stanowiący fazę przejściową do fortu artyleryjskiego. Ze względu na rozwój możliwości artylerii (w tym zasięgu) wysunięto go dalej od centrum miasta niż poprzednie forty.

Obecnie pod ziemią zachowała się większa część elementów murowanych które może kiedyś tak jak w przypadku wcześniejszego fortu Bastionu Lubicz zostaną odsłonięte. Nam udało się tylko zobaczyć skromny fragment jego pozostałości.

POMNIK LOTNIKÓW POLSKICH POLEGŁYCH NA WSZYSTKICH FRONTACH II WOJNY ŚWIATOWEJ

Ostatni przystanek dzisiejszej wycieczki to pomnik wykonany z brązu i metalu poświęcony polskim lotnikom. Tutaj także poświeciliśmy chwilę na uporządkowanie otoczenia rzeźby.

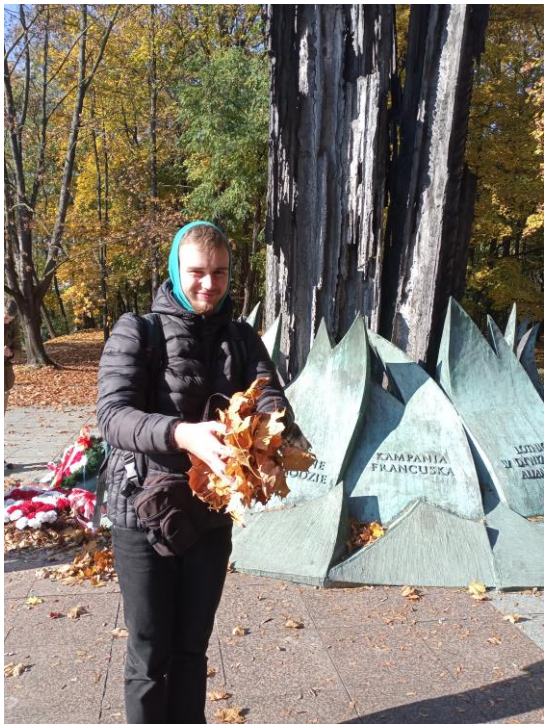

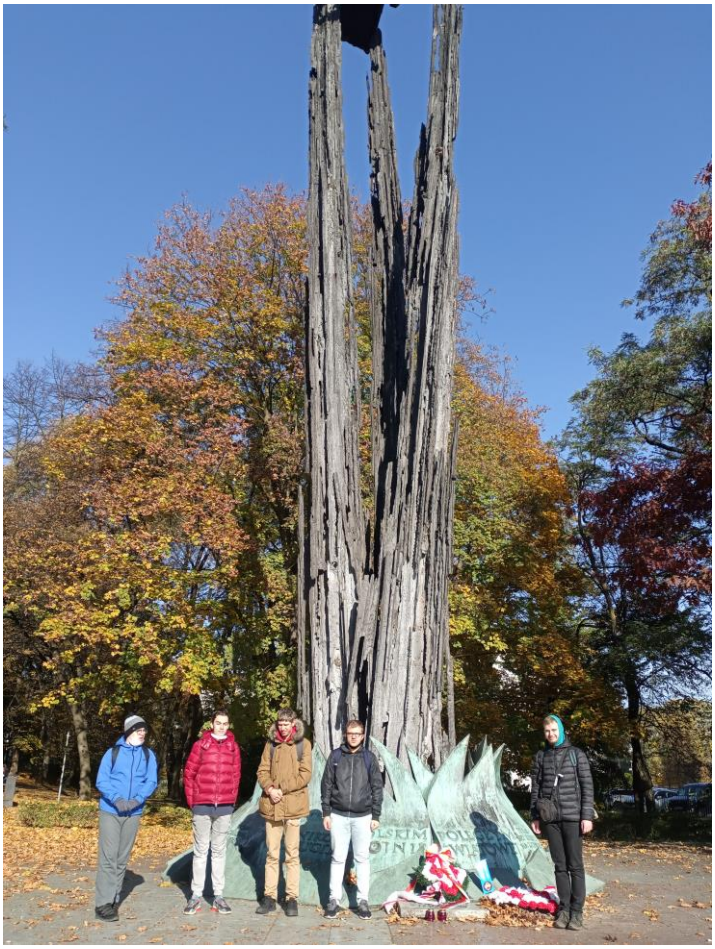

Czas wycieczki dobiegł końca.

ROBERT TOMOŃ
TOMASZ PUCHER